

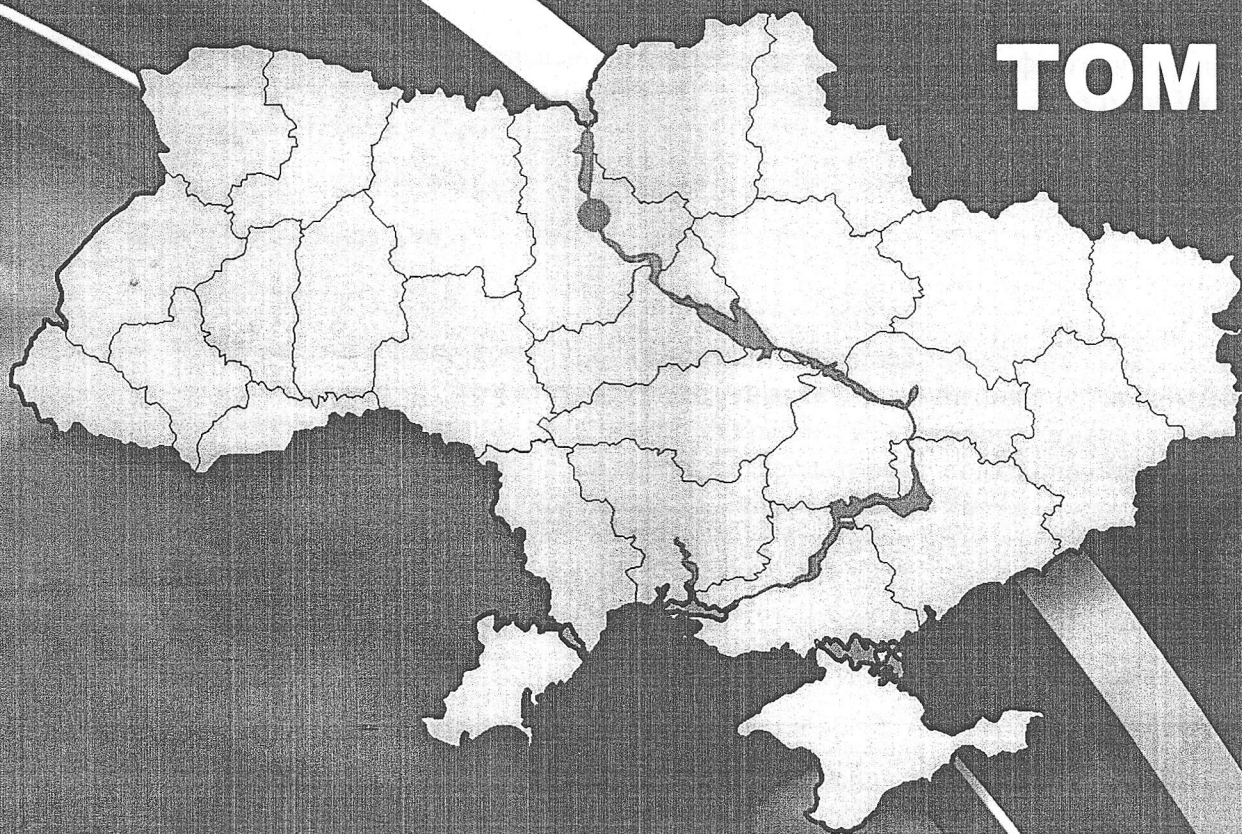
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

*Присвячено
50-річчю з дня заснування
Тернопільського національного
економічного університету*

КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ОСВІТИ: ПОШУК ЕФЕКТИВНИХ РІШЕНЬ

Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної
конференції з
міжнародною участю

ТОМ I

м. Вінниця, 15 квітня 2015 р.
Вінниця – ВНЕ ТНЕУ – 2015

ББК 65.9 (4 УКР)

УДК 330.52:339.137.2:378

К 64

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького навчально-наукового інституту економіки Тернопільського національного економічного університету

Протокол № 8 від 23 березня 2015 р.

Організаційний комітет: А.І. Крисоватий – д.е.н., професор, ректор Тернопільського національного економічного університету; З.-М.В. Задорожний – д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Тернопільського національного економічного університету; Б.В. Погрішук – д.е.н., професор, директор Вінницького навчально-наукового інституту економіки Тернопільського національного економічного університету; В.О. Козловський – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій; Г.Б. Погрішук – к.е.н., доцент, зав. кафедри фінансів і кредиту; Н.В. Гордополова – к.е.н., доцент, зав. кафедри бухгалтерського обліку і аудиту; О.М. Ціхановська – к.е.н., доцент, зав. кафедри економіки підприємств і корпорацій; А.В. Козловський – к.т.н., доцент, в.о. зав. кафедри гуманітарних і фундаментальних дисциплін; С.В. Підгаєць – викладач кафедри фінансів і кредиту.

Технічні редактори: Чоповенко В.В., Чорна З.Ф., Шепель О.В., Семененко А.В., Жарчук В.А.

К 64 Конкурентоспроможність національної економіки та освіти: пошук ефективних рішень: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч., м. Вінниця, 15 квітня 2015 р.: у 3-х т. – Т. 1 / редкол.: ВННІЕ ТНЕУ. – Тернопіль: Крок, 2015. – 253 с.

ISBN 978-617-692-179-0

До збірника включено статті та матеріали доповідей учасників конференції. Розглядаються актуальні теоретичні і практичні питання підвищення конкурентоспроможності економіки та освіти України в сучасних умовах, шляхи вдосконалення управління бюджетними відносинами, кредитною і податковою системами. Висвітлюються питання розвитку підприємництва, інформаційних систем, удосконалення облікової роботи на підприємствах тощо, аналізуються проблеми розвитку освіти, науки і культури за умов євроінтеграції та глобалізації.

Відповідальність за зміст публікацій та орфографічне оформлення несуть їх автори

СЕКЦІЯ І

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

ДО ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПОТЕНЦІАЛУ ТЕОРІЇ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ д.е.н. проф. Мороз О.В.	9
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: СТРАТЕГІЧНІ ВИМІРИ ТА ПРІОРИТЕТИ Кендюхов О.В. - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та підприємства	12
ІННОВАЦІЇ ЯК ВИРІШАЛЬНИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ Зінченко О.А. – д.е.н. професор; Зінченко Д.С. – студент 3 курсу.....	14
ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Погрішук Г.Б. – к.е.н., доцент.....	15
ОСОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ ТА ДОПОМОГ В УКРАЇНІ Добіжа Н.В. – к.е.н., доцент.....	17
ФІНАНСУВАННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ Марченко О.І. - к.е.н., доцент; Шепель О.В. – ст. 5 курс.....	19
КАЗНАЧЕЙСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ Клівіденко Л.М. – к.е.н., доцент.....	22
ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО НАГЛЯДУ Мацедонська Н.В. – к.е.н.; доцент кафедри фінансів та кредиту	24
СИСТЕМА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ЯК МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА Повстенюк Н.Г. - викладач	27
ДО ПИТАННЯ РОЗПОДІЛУ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ МІЖ УЧАСНИКАМИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА Підгаєць С.В. – викладач	30
ЧИННИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ДОМІНУВАННЯ КАТАСТРОФІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ Свентух А. О. – к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту	33
МЕТОДИ ОЦІНКИ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОКОПРОДУКТОВИХ ПІДКОМПЛЕКСІВ В УКРАЇНІ Попова О.О.- завідувач фінансового відділення, викладач економічних дисциплін.....	35
НЕСПОСТЕРЕЖУВАНА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ – ЗАГРОЗА №1 Семцов В.М. – к.е.н., доцент.....	37
ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: СУТНІСТЬ І ФАКТОРИ ВПЛИВУ Руденко В.В. – к.е.н.	40
ФІНАНСОВЕ ОЗДОРОВЛЕННЯ БАНКІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ Штефан Л.Б. - к.е.н., доцент	42

ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ

к.е.н., ст. викл. Мирончук В.М. 45

МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ

Волощук Р.Є. 49

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ

Нагайчук В. В. – к.е.н., доцент; Панько Вікторія, ст. 5-го курсу 51

ВПЛИВ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Руденко В.В. – к.е.н., доцент; Храновська Т.М.– ст. 5 курсу 54

ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Українець Н.В.- викладач фінансових дисциплін 58

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Кислий О.С. – к.е.н. 59

THE ASSESSMENT AND IDENTIFICATION OF THE KEY CHANGES IN THE STRUCTURE OF EMPLOYMENT IN UKRAINE

Kendiukhov I. O. - student of 11th form of 63

СЕКЦІЯ II

СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ДІАГНОСТИЧНОГО АНАЛІЗУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

Мартинюк П.С. – д.е.н., професор. 65

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Охріменко І.В. – д.е.н., професор. 67

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Захарченко В.І. – д.е.н, професор. 71

КЛАСИФІКАЦІЯ КОНФЛІКТІВ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Журко Т. О. – канд. екон. наук, доцент; Ліпзянь Лю – здобувач. 75

АГРОПРОДОВОЛЬЧИЙ РИНОК ЯК СКЛАДНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА

Ціхановська В.М. – к.е.н., доцент; Поперечний О.В. – аспірант. 77

ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕДУМОВ СТВОРЕННЯ КЛАСТЕРУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ціхановська О.М. – к.е.н., доцент. 82

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Мартусенко І.В. – к.г.н., доцент. 84

ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПІДПРИЄМСТВА

Козловський В.О. – к.е.н, доцент; Дончак Л.Г. – к.е.н. 88

кожної з сторін. Міжгруповий конфлікт виникає у разі зіткнення інтересів учасників інвестиційного процесу об'єднаних на період протікання інвестиційного процесу в єдині згуртовані спільноти.

Варто зазначити, що розподіл конфліктів інтересів учасників інвестиційного процесу на види є досить умовним, чіткої межі між ними не існує. На нашу думку, на сьогодні найпоширенішими є такі види конфліктів, як конфлікт інтересів самого підприємства, конфлікт інтересів власника підприємства і

підприємства, конфлікт інтересів стороннього інвестора і підприємства [3].

Отже, ми пропонуємо розглядати конфлікт як вид суперництва, усі учасники якого прагнуть перемоги. Класифікація конфліктів інтересів учасників інвестиційного процесу дозволяє їм сформувати раціональну, свідому і складну інвестиційну поведінку, основним завданням якої є успіх, в сенсі досягнення виграшу в суперництві.

Література

1. Маляренко Т. Виклики сучасних конфліктів у країнах, що розвиваються / Т. Маляренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 7 – С. 3-6.
2. Ємельяненко Л. Управління конфліктами: збірник тренінгових вправ: навчальний посібник / Л. М. Ємельяненко, О. В. Корчевна, О. М. Леонтенко, О. Ю. Гулевич, Ю. І. Коновалов / Л. М. Ємельяненко (заг. ред.), О. В. Корчевна (заг. ред.). – К.: КНЕУ, 2008. – 424 с.
3. Шиян А. Теоретико-ігрове моделювання інвестиційних процесів в умовах України / А. Шиян, Т. Журко // Актуальні проблеми розвитку регіону: науковий збірник. – Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. – Вип. 6. – Т. 2. – С. 198-204.

УДК 339.13:338:631

АГРОПРОДОВОЛЬЧИЙ РИНОК ЯК СКЛАДНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА

Ціхановська В.М. – к.е.н., доцент; Поперечний О.В. – аспірант.

Вінницький національний аграрний університет

Сутність понять «ринок» і «ринкове господарство» вперше розкрив основоположник класичної школи політекономії А. Сміт. Він розглядав дану категорію як сукупність актів купівлі-продажу. Класик політекономії припускав наявність вільного ринку і вільного підприємництва [1, с. 42].

Припущення А. Сміта про формування ринкової моделі економіки ґрунтувалися на уявленні про універсальний тип людини – homo economicus. Мотивація людської поведінки зводилася виключно до економічних інтересів, до отримання розумної вигоди [2]. Однак ще К. Полані спростовував смітівську антропологію, вважаючи, що людина керується, насамперед, соціальними, а не економічними мотивами. Зважаючи на це, її поведінка не завжди буде вписуватися в модель пошуку прагматичної вигоди [3].

Агропродовольчий ринок є одним із видів ринків, якому притаманні як загальні, так і відмінні риси. Загальносистемні ознаки агропродовольчого ринку такі: цілісність

системи, що передбачає функціонування всіх суб'єктів ринку відповідно до мети продовольчого забезпечення населення; взаємозумовленість функціонування частин цілого, що свідчить про тісний взаємозв'язок елементів системи ринку продовольства і неможливості функціонування системи після виключення одного з елементів; багатофункціональність системи, що виявляється в різноманітності функцій елементів, що входять до системи ринку продовольства; адаптивність агропродовольчого ринку характеризує здатність ринкової системи пристосовуватися до змін у зовнішньому середовищі. Специфічними ознаками ринку агропродовольства є: розширення попиту на сільгосппродукцію, на відміну від більшості несільськогосподарських товарів, має більш чіткі межі насичення, пов'язані з фізіологічними нормами їх споживання людиною; пропозиція агропродовольства гарантовано забезпечена попитом з боку населення; залежність пропозиції

сільгосппродукції від біологічних і щороку – погодно-кліматичних умов виробництва; із розвитком продуктивних сил суспільства і наближенням рівня попиту на сільгосппродукцію до рівня абсолютного попиту рівень зростання пропозиції сільгосппродукції випереджає підвищення рівня попиту; ціноутворення регулюється відповідно до соціальної значимості товару.

Так, на думку О.В. Березіна, агропродовольчий ринок включає в себе три сегменти, кожен із яких має певний склад контрагентів і механізм їхньої взаємодії, свою специфіку, схему руху товару, виробничу й ринкову інфраструктуру. На його переконання, агропродовольчий ринок у сучасному розумінні – це: по-перше, специфічний механізм зв'язку між споживачами і виробниками, характеризується свободою прийняття економічних рішень і забезпеченням взаємодії учасників ринкового обміну за допомогою механізму цін, який врівноважує пропозиція і попит; по-друге, соціально-економічна система, яка передбачає наявність ринкового механізму, ринкової інфраструктури, державне регулювання; по-третє, безпосереднє місце здійснення акту купівлі-продажу сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства [4].

Більшість науковців розглядають агропродовольчий ринок як сукупність соціально-економічних відносин, пов'язаних із виробництвом і просуванням сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства до кінцевого споживача. Т.О. Осташко обґрунтовує, що агропродовольчий ринок є сферою взаємодії продавців і покупців, пов'язаних системою обмінних товарно-грошових відносин, охоплює безпосередніх виробників і споживачів сільськогосподарських товарів та представників ринкової інфраструктури – посередників [5, с. 138].

Основними факторами розвитку національного агропродовольчого ринку слід визнати: стійко зростаючі попит і пропозицію на сільськогосподарську продукцію, сировину і продовольство з боку всіх учасників ринку, збалансований за ціною, обсягом, асортиментом і якістю; гнучкість економічних відносин у ланцюжку

«виробництво-споживання» сільськогосподарської продукції, сировини продовольства за наявності механізму постійного регулювання на регіональному національному рівнях, включаючи систему заходів, що обмежують доступ агропродовольчий ринок країни окремих видів імпортного продовольства і сировини наявність розвиненої інфраструктури відносно розвинений рівень самоорганізації виробників сільськогосподарської продукції сировини і продовольства; наявність відповідної сучасним умовам цінової фінансово-кредитної, інвестиційної зовнішньоекономічної політики, забезпечує більш сприятливі умови виробництва і реалізації продукції інвестиційного клімату для інвесторів сформована нормативно-правова база функціонування агропродовольчого ринку адекватне реагування на зміну кон'юнктури внутрішнього і зовнішнього ринку сільськогосподарської продукції, сировини продовольства на основі використання системи державних заходів законодавчого організаційного та економічного характеру необхідність формування заходів сільськогосподарської продукції, сировини продовольства, що сприяє підтриманню збалансованої пропозиції на внутрішньому ринку [6].

Агропродовольчому ринку притаманна сукупність властивостей, які кардинально відрізняють його від інших ринків. З одного боку, найбільш важливою його характеристикою є соціальна спрямованість значимість, стан цього ринку характеризує рівень розвитку суспільства в цілому. З іншого боку, саме кінцеві споживачі продовольства, а саме їхні потреби і можливості, визначають напрямок і швидкість скеровування процесів розвитку агропродовольчого ринку. Продуктивність агропродовольчого ринку визначається тим, що товар обов'язково є продуктом харчування аграрного походження, або вироблений з сировини сільськогосподарської сировини.

Процес інтеграції національних і регіональних агропродовольчих комплексів об'єктивною особливістю сучасного етапу розвитку світового сільського господарства

яка свідчить про тенденцію до глобалізації агропродовольчих ринків. Аналіз досвіду країн світу підводить до висновку, що параметри і ефективність загального агропродовольчого ринку визначаються трьома основними факторами. По-перше, розвитком ринкової інфраструктури, тобто наявністю товарних бірж, товаропровідних мереж та ін. По-друге, механізмами регулювання агропродовольчих ринків, наявністю загальних стандартів, які полегшують взаємну торгівлю сільськогосподарською сировиною і продовольством. По-третє, розвитком економічної інтеграції в цілому. Факторами галузевої політики держави визначаються заходи уряду для регулювання структури галузі: антимонопольне законодавство і державне регулювання (оподаткування, регулювання інвестиційної діяльності, макроекономічна політика, що охоплює стабілізаційну, антиінфляційну, кредитно-грошову політику).

Процеси взаємодії вітчизняного

агропродовольчого ринку і держави в цілому зі світовим АПР в умовах глобалізації відображені на рис. 1. Тут простежується активна роль держави як у процесах глобалізації економіки – взаємодія зі світовим агропродовольчим ринком, експорт-імпорт, інтеграція-диверсифікація, так і в регулюванні функціонування й розвитку вітчизняного агропродовольчого ринку. Структура й обсяг споживання визначаються потребами та можливостями виробництва різного за якістю, обсягами й видами агропродовольства. Насамперед, це соціальне середовище як сукупність людей (населення країни), об'єднаних у групи, а також умови їх існування – матеріальні, економічні, соціальні, політичні та ментальні. Наступним напрямом споживання є експорт агропродовольчої продукції, обсяги і структура якого безпосередньо пов'язані зі світовими процесами глобалізації економіки, а також – непродовольчі галузеві ринки, які є споживачами сільськогосподарської продукції.

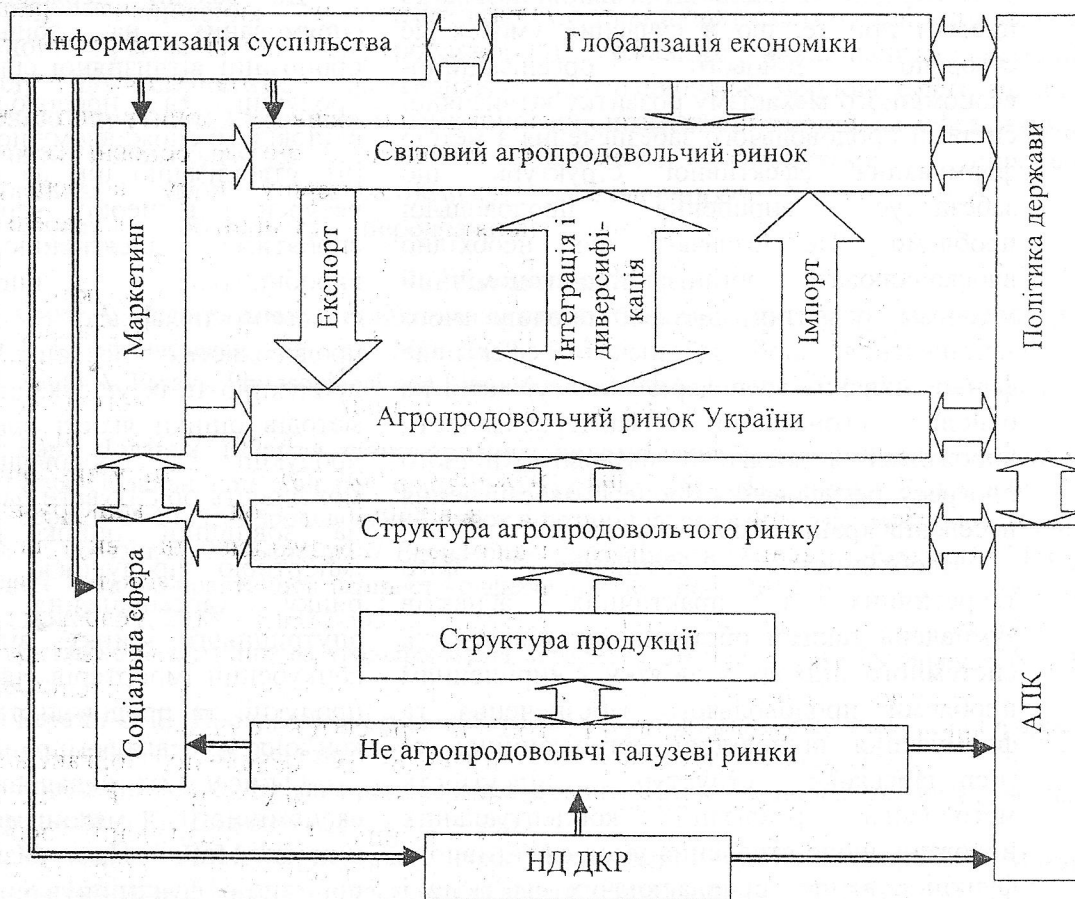

Рис. 1. Структура процесів формування, функціонування й розвитку агропродовольчого ринку України в умовах глобалізації світової економіки

Джерело: складено автором.

На нашу думку, доцільно також виділити державні продовольчі резерви – як напрям формування запасів сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства. Слід враховувати і вплив ще низки важливих факторів, які визначають зміни в глобальному ланцюгу поставок продовольства на агропродовольчих ринках та структуру імпорту продовольства певної країни, зокрема – процеси урбанізації, стадію розвитку країни, розподіл доходів, географію та культуру населення. Важливе місце у забезпеченні стійкого функціонування агропродовольчого ринку відводиться організаційно-економічному механізму його регулювання як сукупності економічних, організаційних і соціальних відносин у сфері управління й регулювання процесів продовольчого забезпечення з метою подальшого розвитку національної продовольчої системи.

У працях В. М. Гейця, О. М. Шпичака, О. В. Шубравської, О. М. Варченко, С. М. Кваши, Т. О. Осташко, О. М. Бородіної, О. В. Березіна та інших вітчизняних науковців йдеться про те, що в сучасних умовах не створено дійового організаційно-економічного механізму розвитку вітчизняної системи продовольчого забезпечення з метою формування ефективної структури, що забезпечує вирішення продовольчої проблеми. Це означає, що необхідно вдосконалювати організаційно-економічний механізм розвитку системи продовольчого забезпечення, щоб забезпечити ефективне функціонування господарюючих суб'єктів на основі економічної заінтересованості, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, регулювання процесів забезпечення населення країни продовольством.

Необхідність уточнення його теоретичних і практичних аспектів зумовлена такими обставинами: відсутність системного підходу у зв'язку з вирішенням проблеми продовольчого забезпечення та формування відповідної організаційної та господарської структур; відсутність методології реалізації концептуальних положень щодо створення умов ефективного функціонування господарюючих суб'єктів і регулювання процесів продовольчого забезпечення.

Отже, організаційно-економічний механізм функціонування й розвитку

системи продовольчого забезпечення охоплювати сукупність заходів правового економічного впливу на с агропромислового комплексу, продовольчий ринок з метою управління процесом продовольчого забезпечення та регулювання. На думку М. Корецького поняття «механізм державного регулювання економіки» можна визначити як систему засобів, важелів, методів і стимулів, допомогою яких держава регулює економічні процеси, забезпечує реалізацію соціальних економічних функцій [7].

Водночас П. Макаренко основними складовими механізму державного регулювання економіки ринкового типу розглядає планування, програмування структурну і податкову політику регулювання цін; державний механізм регулювання аграрного виробництва включає в себе політико-правові, організаційно-управлінські форми та засоби регулювання господарської діяльності суб'єктів аграрної економіки [8].

До заходів державного регулювання спрямованих на збільшення ринку пропозиції вітчизняної сільськогосподарської продукції та продовольства, що відповідає споживчому попиту, слід віднести [9]: стабілізацію цін на основні сировинні ресурси і в першу чергу на зерно, сприятиме досягненню рентабельного виробництва інших видів сільськогосподарської продукції продовольства; удосконалення стандартів продукції та їх уніфікацію з міжнародними методами оцінки якості сільськогосподарської продукції та продовольства, що дає можливість орієнтувати частину виробництва на зовнішній ринок і конкурувати імпортною продукцією на внутрішньому ринку; удосконалення методів захисту внутрішнього ринку від недобросовісної конкуренції імпортерів сільськогосподарської продукції та продовольства і несприятливої кон'юнктури світового ринку.

Однією із складових організаційно-економічного механізму є механізм ціноутворення. При визначенні основних принципів функціонування системи ціноутворення сільськогосподарської продукції враховувати такі умови: забезпечення максимальної ефективності використання наявних ресурсів; суспільно необхід-

асортимент і обсяг продукції; оптимальність пропорцій між накопиченням і споживанням; територіальні та галузеві відмінності в темпах відтворення й нормах рентабельності, що забезпечують ці темпи.

В умовах диспаритету цін ринковий механізм ціноутворення повинен гнучко поєднуватися з механізмом державного реагування цін на окремі види агропродовольства. Таке поєднання, на думку О.М. Варченко, дозволяє державі за допомогою цін визначати і реалізувати цілі та програми економічного зростання і формувати відповідні пропорції в розвитку галузей агропродовольчого комплексу [10]. Відмова від державного ціноутворення призводить до посилення диспаритетних тенденцій у формуванні цін на продукцію промислового та сільськогосподарського виробництва.

Для ефективного функціонування організаційно-економічного механізму в системі продовольчого забезпечення держава повинна створити середовище для добросовісної конкуренції, організації процесу збуту, запровадження прогресивних технологій, зниження собівартості виробленої продукції і переробленої сировини, що сприятиме ефективному розміщенню виробничих ресурсів і стійкому економічному розвитку галузі.

Створення умов збалансованості міжгалузевого обміну передбачає

комплексний підхід на основі таких принципів: поєднання вільного ціноутворення (на основі попиту і пропозиції) та державного регулювання цін як загальної системи ринкового ціноутворення; забезпечення однакових економічних умов усім товаровиробникам незалежно від форм власності та господарювання; взаємодія цінкових і фінансово-кредитних важелів у створенні умов розширеного відтворення інвестиційного типу й економічного зростання в агропродовольчому секторі економіки; створення взаємоузгодженої підтримки та протекціонізму інтересів вітчизняних товаровиробників і споживачів у зв'язку з необхідністю забезпечення продовольчої безпеки країни.

Отже, організаційно-економічний механізм розвитку агропродовольчого ринку передбачає зміну повноважень і функцій існуючих структур управління й регулювання, діяльність яких має бути спрямована на розробку, узгодження і координацію забезпечення оптимального поєднання ринкових методів господарювання з державним регулюванням виробництва і збуту продукції продовольчого призначення, що позитивно вплине на ефективність усіх елементів системи продовольчого забезпечення.

Література

1. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов: [пер. с англ.] / А. Смит; [предисл. В. С. Афанасьева]. – М. : ЭКСМО, 2007. – 956 с.
2. Smith A. Essays, Philosophical and Literary / A. Smith. – London : Ward, Lock and Co., 1880. – 473 p.
3. Карл Поланьи. Великая трансформация: политические и экономические истоки нашего времени / Карл Поланьи, под. общ. ред. проф. Р. М. Нуреева. – М. : Изд. дом ГУ ВШЭ, 2006. – С. 143.
4. Березін О. В. Агропродовольчий ринок з позицій формування взаємовідносин підприємств АПК / О. В. Березін, Л. М. Березіна // Економіка і управління в умовах глобалізації / Матеріали II міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 30 січня 2013 р.: у 2-х томах. Том 1. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2013. – С. 332-335.
5. Осташко Т. О. Ринкова трансформація аграрного сектора / Т. О. Осташко. – К. : Фенікс, 2004. – 280 с.
6. Березін О. В. Продовольчий ринок України: теоретико-методологічні засади формування і розвитку: монографія / О. В. Березін. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 184 с.
7. Корецький М. Х. Держане регулювання аграрної сфери у ринковій економіці: монографія / М. Х. Корецький. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – 260 с.
8. Макаренко П. М. Регуляторна роль механізмів ринку і держави / А. П. Макаренко, Л. Ю. Мельник // Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – № 13. – С. 22-27.
9. Борщ А. Г. Бюджетна підтримка аграрного сектору в умовах трансформаційних процесів в економіці України / А. Г. Борщ // Економіка АПК. – 2009. – № 2. – С. 11-117.
10. Варченко О. М. До питання поєднання державного і ринкового регулювання продовольчої безпеки / О. М. Варченко // Економіка України. – 2004. – № 7. – С. 53-59.